

Bomen voor daken

Daktuin blijft wel maatwerk vanwege tal van factoren

Daktuinen zijn populair. Daar waar stedelijke bewoners de mogelijkheden van hun daken altijd al hebben benut, verschijnen er de laatste jaren ook steeds meer daktuinen bij bedrijfspanden en openbare gebouwen. Met name wanneer het gaat om inbreidingslocaties in stedelijk gebied wordt er vaak gekozen voor het combineren van gebruiksfuncties. Daken van bijvoorbeeld parkeergarages worden omgetoerd tot parkachtige tuinen met lunchterrassen voor werknemers. Zo wordt de aanwezige ruimte optimaal benut, terwijl er tegelijkertijd wordt voorzien in het broodnodige groen.

Auteur: Brenda Swinkels

Reden voor een gesprek met specialisten in de aanleg van daktuinen. We vroegen Bertus van den Dikkenberg en Walter van de Werken van de Koninklijke Ginkel Groep aan welke criteria bomen voor daken moeten voldoen. “Je vertrekpunt is de draagkracht van een dak. Dat is namelijk de belangrijkste beperkende factor. Wanneer je met een bestaand dak te maken hebt, zul je je plannen aan moeten passen aan de mogelijke belasting. Bij een nieuw te bouwen pand zijn de mogelijkheden over het algemeen groter, want dan kun je in de constructie rekening houden met de positie van de bomen op het dak. Hoe groter de belastbaarheid, hoe

groter de bomen die kunnen worden aangeplant. Ga daarbij uit van het gewicht dat de boom naar verwachting heeft wanneer het eindbeeld is bereikt. Vanaf ongeveer 1.000 kg/m² belastbaar vermogen is het mogelijk om (kleine) bomen te planten”, aldus Bertus van den Dikkenberg.

Doorwortelbare ruimte

Er bestaan verschillende soorten dakgroen, welke worden onderverdeeld in de categorieën extensief (sedumdaken), semi-intensief en intensief. In de laatste categorie, welke de zwaarste belasting geeft, passen behalve kruiden en heesters ook bomen. Een combinatie van extensief en intensief

dakgroen is soms ook mogelijk. Zo kan er op de plaats van een kolom onder het dak vaak wel een boom worden geplant, terwijl de rest van het dak slechts geschikt is voor sedummatten. Walter van de Werken: “In dat geval zit je wel met een hoogteverschil in daktuinopbouw. Sedummatten vragen vaak maar enkele centimeters substraat, terwijl je voor bomen doorgaans moet rekenen met minimaal 70-80 cm doorwortelbare ruimte. Je zou in zo’n geval de boom op een terp of in een bak kunnen zetten.”

Zelkova serrata

Boomrhododendron

“Belangrijk is dat er voor een systeem met een schijngrondwaterstand wordt gekozen”

Waterhuishouding

Bakken remmen de groei van bomen, dus in deze situatie zullen de bomen wel wat kleiner blijven. Het optimale resultaat wordt bereikt als de bomen in een goed substraat met de juiste zuurstof- en waterhuishouding komen te staan,

waarbij ze ook in de breedte vrijuit kunnen wortelen. “Belangrijk is dat er voor een systeem met een schijngrondwaterstand wordt gekozen. Een systeem met vlotters zorgt voor het op peil houden van een kunstmatige grondwaterstand, waardoor de bomen nooit kunnen verdrogen. Dat is heel erg belangrijk, want als je even niet oplet, kan het al zijn gebeurd. Dat geeft een hoop problemen, want herplanten op een dak kan heel gecompliceerd zijn.”

Maatwerk

Wanneer aan alle technische voorwaarden is voldaan, is er doorgaans veel mogelijk en kunnen bomen ook op een dak goed gedijen. “In principe is het zo dat een daktuin, mits goed aangelegd volgens de geldende normen en richtlijnen (bijv. FLL-richtlijnen, Groenkeur, BDA-adviezen, SBR-richtlijnen etc.), dezelfde economische levensduur heeft als het gebouw”. Uiteraard is de boomkeuze belangrijk voor het

Acer monspessulanum

Pyrus salicifolia 'Pendula'

Betula pendula

Castanea sativa 'Annys Summer'

weslagen van een project. Allereerst moet er naar de grootte en windgevoeligheid worden gekeken. "Bomen van de tweede of derde grootte, die niet te veel bladmassa en een goed dichtwortelgestel maken, zijn het meest geschikt. De kleinste bomen kun je verankeren met contragewichten en grotere exemplaren zul je moeten verankeren aan een ondergronds wapeningsnet. Bomen van de eerste grootte zijn in sommige situaties ook mogelijk, maar vragen speciale voorzieningen. Eigenlijk is iedere

daktuin maatwerk, omdat er veel factoren zijn waar rekening mee moet worden gehouden." Hoe hoger een daktuin ligt, hoe meer invloed de factor wind heeft. Bij hooggelegen tuinen, maar ook bij daktuinen op maaiveld waar val- en draaiwinden kunnen voorkomen, moeten soorten die gevoelig zijn voor takbreuk worden vermeden. Soorten die door tocht extra vatbaar zijn voor aandoeningen als luis of meeldauw moeten eveneens van de lijst worden geschrapt. "Ook soorten met een lange rechte stam vind ik minder geschikt", voegt Van den Dikkenberg nog toe.

Ervaring met bomen

Gelukkig blijft er nog genoeg over. Zo zijn meerstammige bomen niet alleen trendy, maar ook goed geschikt voor daktuinen. Ook vormbomen (in dit verband niet te verwarren met leibomen) zijn vaak goed toe te passen. Door het voortdurend in vorm snoeien blijven deze relatief klein. Daarnaast moet de soort natuurlijk geschikt zijn voor op een dak. "De ervaring heeft geleerd dat grijsbladige bomen heel geschikt zijn. Deze zijn goed bestand tegen hitte, droogte en wind", volgens Van den Dikkenberg. Maar er is nog veel meer mogelijk. Van den Berk Boomkwekerijen heeft een lijst samengesteld met suggesties die u op onze website kunt vinden. De lijst pretendeert niet volledig te zijn en zoals gezegd: het gaat vaak om maatwerk.

Meer info: www.vdberk.nl/assortiment/bomen-voor-daken

Carpinus japonica

Gleditsia triacanthos 'Elegantissima'

Taxodium distichum 'Nutans'

Cladrastis kentukea

Parrotia persica

Pinus parviflora 'Glauca'

Malus 'Mtokum'

Auteur Brenda Swinkels is bij Van den Berk Boomkwekerijen werkzaam binnen Verkoop en Advies Nederland. Het artikel Bomen voor Daken is geschreven met medewerking van haar collega's Cees van Casteren (Manager productie) en Jan van Vechel (verkoop/advies België en Engeland).